

HOSPODÁŘSKÉ FLEŠINY

CZK/EUR
27,415

CZK/USD
25,911

CZK/RUB
46,001

CZK/JPY
21,000

CZK/HUF
9,050

PX
1010,80

DJI
18096,49

Napětí mezi Moskvou a Ankarou roste

Lukáš Altman

Moskva varuje, že se pomstí za úterní sestřelení ruského letounu Tureckem. Podle prezidenta Putina se jedná o provokaci ze strany příslušovačů Islámského státu. Londýn označil celou situaci za velice vážný incident.

Podle vyjádření Ankary docházelo k narušování vzdušného prostoru u hranic se Sýrií opakovaně. Turecko navíc zveřejnilo zvukové záznamy, na kterých má upozorňovat ruské letouny, že se již pohybují v místech, kde by neměly být. Podle všeho jednotky ani jednou neuposlechly, turecká strana se tak přiklonila k rychlému řešení a stíhačku Su-24 sestřelila. Letoun dopadl na syrské území do vesnice, kterou obývají především obyvatelé kurdského etnika.

Rusko ale jakoukoli vinu popírá. Stíhačka se podle Moskvy pohybovala kilometr jižně od hranice s Tureckem. „Jsou tam soustředění ozbrojenci, pocházející hlavně z Ruské federace,“ řekl Putin a okamžitě tuto akci označil za vážný incident, který může mít vliv na vztahy mezi Kremlem a Ankarou. Někteří poslanci dokonce volali po zrušení leteckého spojení obou zemí a akci nazývali teroristickým činem. Samotný turecký prezident Recep Erdoğan ale

Stíhací bombardér Su-24.

Foto EPA

ve středu na tiskové konferenci prohlásil, že nestojí o eskalaci napětí.

V reakci na úterní incident se Moskva rozhodla pozastavit společný projekt výstavby plynovodu Turkish Stream, který má v distribuci obejít Ukrajinu. „V kontextu nových událostí můžeme očekávat pozdější, ne-li zrušení projektu Turkish Stream,“ řekl pro server Politico.eu bruselský

analytik Simone Tagliapietra.

Ruské cestovní kanceláře také zrušily většinu zájezdů do Turecka. Tato situace nejspíš uškodí tureckému leteckému dopravci Turkish Airlines. Ten letos zvýšil počet spojů do Ruska o 16 procent. Propad počtu cestujících tak bude pravděpodobně pro tuto společnost znamenat ztrátu. Ve finančním sektoru se mohou objevit

problémy ve spojitosti s tureckou bankou Denizbank, která patří státnímu ruskému bankovnímu domu Sberbank.

Londýn se k situaci vyjádřil zdrženlivě. „Je zřejmé, že když je jakýkoli letoun sestřelen v jakékoli části světa, je to problém. Ale musíme nejdříve zjistit, co se přesně stalo,“ uvedla tisková mluvčí premiéra Da-

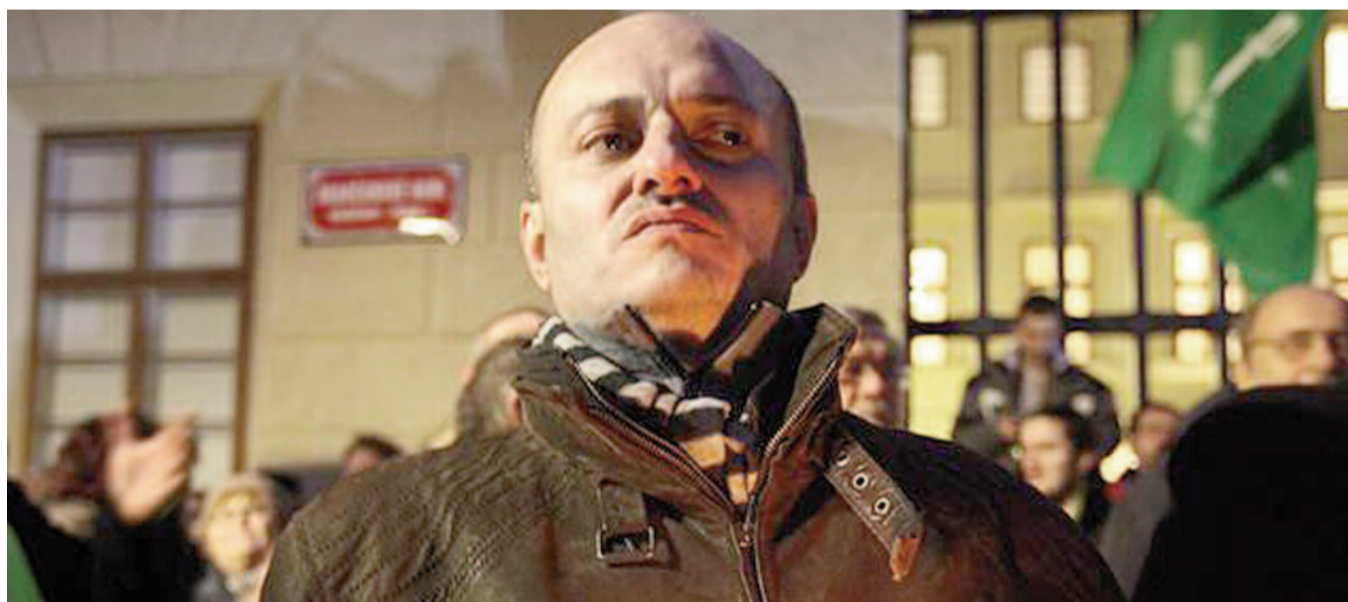
vida Camerona Helena Bower.

„Musíme doufat, že to nebude znamenat konec rozhovorů, které dosud představovaly naději na deeskalaci syrského konfliktu,“ prohlásil německý ministr vnitra Frank-Walter Steinmeier.

Americký prezident Barack Obama vyzval k důkladnému prošetření incidentu. „Turecko, jako každá země, má právo na obranu svého území a svého vzdušného prostoru,“ řekl prezident Obama. Na konferenci s francouzským prezidentem Hollandem podotknul, že Rusko prý na jihu Sýrie útočí především na cíle, které nemají spojitost s IS. Český prezident Miloš Zeman řekl, že se jedná o příliš drastické řešení, které jen posílí nedůvěru v oblasti.

Kvůli současné situaci do Turecka nepiletí na plánovanou návštěvu ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov, který zde měl jednat o dalším postupu v boji s radikály. Ruské nálety v Sýrii trvají již od konce září. Na žádost Bašára Asada tehdy podnikli nálety především na teroristické skupiny, které bojují proti režimu současného prezidenta Sýrie. V posledním měsíci Rusko ale zesílilo nálety na pozice IS, terčem se staly i provincie Rakka, Aleppo a Dajr az-Zaur. V regionu se k náletům nyní přidala i Francie, která své útoky zesílila v souvislosti s teroristickou akcí 13. listopadu v Paříži.

Islamofob Konvička je stíhán za podněcování k nenávisti

Stíháný Martin Konvička

Foto Parlamentní listy

Praha – Policie zahájila trestní stíhání předsedy Bloku proti islámu Martina Konvičky za podněcování k nenávisti vůči muslimům. Stalo se tak den po jeho vystoupení na Albertově v den oslav 17. listopadu.

Jan Kuliš

Důvodem stíhání jsou komentáře na Facebooku publikované během posledních pěti let, uvedla jeho obhájkyne Klára Samková, rovněž z Bloku proti islámu (BPI). Nejznámějšími z nich se staly výroky

o namletí muslimů do masokostní moučky a umístování muslimů do koncentračních táborů. Konvičkovi hrozí odnětí svobody až na tři roky.

Trestní stíhání začalo den poté, co ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO) zveřejnil znění paragrafu trestního zákoníku o podněcování k nenávisti na svém účtu na Twitteru.

V Den studentstva promluvil Konvička na pražském Albertově na společném vystoupení prezidenta Zemana a BPI. Na Zemana se snesla kritika za účast na stejném pódiu s Konvičkou, později

i za neumožnění uctít památku 17. listopadu studentům. Ty policie na Albertově nepustila, pokud nesympatizovali s názory Zemana či Konvičky.

Po obvinění předsedy BPI a kritice od premiéra Sobotky či médií se prezident od společného vystoupení distancoval. Ústy svého mluvčího Jiřího Ovčáčka odmítl možnost, že by se v budoucnu objevil na stejném pódiu s Konvičkou v hnutí.

„V době, kdy hrozí naší zemi bezpečnostní rizika, je třeba postihovat i verbální trestné činy,“ vyjádřil se ke stíhání europoslanec Jaromír Štětina.

Hnutí Blok proti islámu vzniklo spojením iniciativy Martina Konvičky „Islám v ČR nechceme“ a politické strany Úsvit vedené Miroslavem Lidiňským. Hnutí BIP je ministerstvem vnitra vedeno jako extremistické a obecně je označováno za nenávistné a islamofobní. Nejvíce se v něm angažují Marek Černochoz z Úsvitu, neúspěšný kandidát na předsedu Svobodných Petr Hampl, advokátka Klára Samková a kontroverzní politička Jana Volfová. Podle Samkové jsou v souvislosti se stíháním Martina Konvičky prošetřováni i další členové hnutí.

Zeman a Sobotka se prou o migrační vlně

Praha – Čeští politici se neshodují v názorech na spojitost mezi pařížským terorem a migrační vlnou. Podle prezidenta Miloše Zemana se riziko teroristického útoku kvůli přílivu migrantů zvyšuje. Premiér Bohuslav Sobotka zase tvrdí, že uprchlíci nejsou teroristé.

Marek Cieslar

Zeman na úterním velitelském shromáždění náčelníka Generálního štábu armády ČR prohlásil, že existuje souvislost mezi migrační vlnou a terorismem. „Až dosud je Česká republika tranzitní zemí pouze pro teroristy, bohužel, a nemůžeme s tím být spokojeni. Právě vedení různých teroristických akcí doporučuje Prahu jako bezpečnou tranzitní cestu, jak se ostatně ukázalo i při nedávných atentátech v Paříži,“ uvedl mimo jiné Zeman. Podle francouzské policie není vyloučeno, že teroristé z útoku v Paříži, při kterých v pátek 13. listopadu zemřelo 129 lidí, prošli do Francie právě přes české území. Jednoho z útočníků zaregistrovali řecké úřady na ostrově Leros.

Po prezidentově vyjádření premiér Bohuslav Sobotka podotkl na Twitteru, že nebezpečí představují teroristé, ne

uprchlíci. Napsal, že rizikem pro evropskou bezpečnost jsou bojovníci Islámského státu, ne ti, kteří před nimi utíkají. Sám však již koncem minulého týdne zadal v reakci na pařížské atentáty návrh na vytvoření takzvané stupnice ohrožení státu terorismem a také zažádal ministerstvo vnitra o bezpečnostní audit. Z dalších jeho výroků nicméně vyplynulo, že ačkoli nelze zaměňovat uprchlíka za džihádistu, mohou teroristé v rámci migrační krize do Evropy dále pronikat.

Ministr vnitra Martin Stropnický na shromáždění ohlásil, že armádu čeká v příštím roce řada významných cvičení včetně mobilizačních postupů pro případ nevojenského nebezpečí.

Zatím poslední reakcí na uplynulé pařížské atentáty by pak mohlo být zrušení letošního slavnostního rozsvícení vánočního stromu na Staroměstském náměstí. Primátorka hlavního města Adriana Krnáčová nakonec vyslyšela doporučení policie ceremonii kvůli bezpečnosti zrušit. Nestane se tak však kvůli obavám z teroristického útoku, ale z možných přehnaných reakcí davu na „situace, jako je například hození petardy,“ oznámila mluvčí vánočních trhů Hana Tietze.

Česká policie zadržela mezinárodně hledaného Kurda

Zvýšená bezpečnostní opatření v Česku zaznamenávají po pařížských teroristických útocích první výsledky. V úterý zadržela královhradecká policie muže, na kterého je vydán mezinárodní

zatykač kvůli jeho vazbě na Stranu kurdských pracujících (PKK). „Děkuji policistům za skvělou práci. Zadrženi osoby podezřelé z napojení na teroristy je důkazem, že bezpečnostní opatření fungují,“ tweetoval včera ministr vnitra Milan Chovanec. Hledaný údajně rozdával letáky na pod-

poru této levicové organizace, která vystupuje proti současnému tureckému režimu a usiluje o autonomii kurdského národa. PKK je Tureckem, USA i Evropskou unií považována za teroristickou skupinu. Zároveň jsou to právě kurdské milice, které významně přispívají k boji s Islámským

státem na území Sýrie a Iráku.

Alžběta Brůhová

Policista s HIV odmítá diskriminaci

Obvodní soud pro Prahu 7 řešil případ Maxe Blancka vyhozeného od policie kvůli nakažení virem HIV.

Blanck žádá odškodnění, výpověď považuje za diskriminační. Úterní líčení soudkyně pro veřejnost uzavřela. Další stání bude v lednu, kdy soud vyslechne členy posudkové komise, která o Blanckově zdravotní nezpůsobilosti rozhodla.

Ondřej Chaloupecký

Martin Konvička

Foto archiv

Sluníčkář nebo Konvičkář – extrém nikdy nic neřeší

Kristýna Kutnarová

Pro uprchlíky máme v Evropě spoustu volného místa – v Terezíně, Osvětimi nebo Dachau.“ I tak reagují někteří Češi na současnou situaci rozjitřenou nedávnými teroristickými útoky v Paříži a dalšími problémy spojenými převážně s radikálními islamisty. Nepochází jim, že jejich výroky jsou stejně omezené a kruté jako chování těch, na které jimí útočí.

Na zprávu o zadržení Martina Konvičky, hlavního představitel antiislámské a silně xenofobního hnutí Blok proti islámu, Češi reagují rozpolceně. Někteří chápou, že svými rasistickými názory porušuje ústavní zákony – jiní v něm však vidí mučedníka. Facebooková stránka Bloku proti islámu má asi 28 tisíc fanoušků, dav lidí jej přišel podpořit i 17. listopadu na Albertově – včetně českého prezidenta.

Otázku, zda by měla hlava demokratického státu podporovat „xenofobní sektu“, snad ani není třeba zodpovídat. Měli by ji však podporovat zástupci z řad lidí? Strach a panika, vyvolané teroristickými útoky a přílivem imigrantů z Blízkého východu a Afriky, po-

bouzí v lidech agresi a touhu po pomstě. Sklony ke generalizaci a nedostatečná informovanost je zase vedou k tomu, že útočí přehnaně. Češi v internetových diskusích varují před zkázou světa, po níž údajně prahne každý vyznavač islámu. Všem, kteří podporují muslimy (tzn. nechťejí je všechny nechat zemřít hlady nebo jim jednomu po druhém uříznout hlavu) by podle nich mělo být odebráno občanství, neboť se svými postoji řadí mezi vlastizrádce. Imigranti nechťejí pracovat a berou od státu sociální dávky, kradou místním lidem práci. Všichni imigranti jsou muslimové. Všichni muslimové jsou teroristi. Hurá, zbořme všechny mešity!

Paradoxně se tak trochu stírá rozdíl mezi radikálním islamistou a radikálním islamofobem. Samozřejmě, čeští nacionalisté se nevyhazují do vzduchu a nevráždí při tom stovky nevinných lidí (a nejspíš to zatím ani nemají v plánu), nicméně slovními projevy už téměř dosáhli úrovně svých nepřátel. Extremismus je nechutný a velmi nebezpečný bez ohledu na to, jak správně se zdají být hodnoty, o kterých se opírá. Není tomu ještě ani sto let, kdy jeden muž v Německu provolával slávu svému národu a hanil národnosti ostatní, zejména ty, kte-

rým přiřkl vinu za problémy všech Němců. Většina vzdělaných lidí ví, jak to tehdy dopadlo.

Tak jako všechno, i názory na muslimy mají druhou stranu mince – a tou je xenofoby vysmívané „sluníčkářství“, otevřená náruč obvykle levicově orientovaných optimistů, kteří z plna hrdla křičí „refugees welcome“ a zcela automaticky předpokládají, že všechny uprchlíky je třeba přijmout, nakrmit a ošatit. Ne že by tato skupina lidí nebyla sympatičtější než novodobí nacisté, nicméně pořád se jedná o extrém – a extrém znamená odlišnost.

Zásadní chybou většiny lidí je, že si na situaci snaží vytvořit okamžitý, jasně vyhraněný názor. Je zábavnější chodit protestovat a vykřikovat radikální, silná hesla, než zamyslet se nad problémem hlouběji a snažit se najít zlatou střední cestu, kompromis, univerzální řešení, které by ublížilo co nejmenšímu počtu lidí. Jak je v médiích denně omíláno, Evropa má dlouhou demokratickou a humanistickou tradici – a v duchu této tradice by měli přemýšlet a jednat i její občané. Situace není tak jednoduchá, aby se na ní dalo odpovědět jednoznačným (či dokonce radikálním) postojem. Češi by si to měli uvědomit.

Smrt není tabu, ale součást života

Praha – Přednáška o hospicové a paliativní péči se uskutečnila v Rajské budově VŠE dvacátého listopadu. Promluvil na ní ředitel hospice Sv. Jana Neumanna v Prachaticích Robert Huneš, ředitelka Mobilního hospice Ondrášek Bronislava Husovská a zakladatelka českého hospicového hnutí Marie Svatošová.

Kristýna Čtvrtlíková

Hospice jsou financovány z dotací, darů či různých příspěvků od firem. Spousta lidí má za to, že tato zařízení fungují na bázi nemocnice, sanatoria či domova důchodců, ale ve skutečnosti se jedná o nezávislé zdravotnické zařízení, kde alfou a omegou je

kvalita života a jeho přirozený konec. Pacient by neměl na sklonku života zůstat sám.

„Paliativní péče se věnuje zejména symptomům dané nemoci, jakými jsou bolesti, zvracení, dušnost nebo krvácení. Lidskou bolest však nemůžeme chápat jen jako tělesnou, má i nefyzické rozměry – emoční, společenské a duchovní,“ řekl Robert Huneš.

Pacienti jsou z valné většiny onkologicky nemocní a jsou přijímáni v tzv. terminální fázi, kdy se předpokládá, že zemřou do 6 měsíců. Pacient je do hospice přijat tehdy, kdy ho jeho onemocnění přímo ohrohuje na životě a medicína mu nemá dále co nabídnout a domácí péče už není postačující. V ČR je aktuálně 17 hospiců ve všech krajích kromě Vysočiny

a Karlovarského kraje, 5 lůžek připadne na 100 000 obyvatel, což je podle přednášejících dostatečné.

Bronislava Husovská mluvila o domácí hospicové péči. Zmínila dětské pacienty do 19 let, u kterých se největší důraz klade na podporu jejich rodičů. Časté jsou i případy, kdy se vrozené vady projeví při prenatálním screeningu, proto by matka měla být v péči psychologa již během těhotenství, protože se někdy musí rozhodnout o ukončení těhotenství.

Jako poslední vystoupila Marie Svatošová, neústupná odpůrkyně eutanazie. Podotkla, že duchovní potřeby nejsou jen doménou věřících, má je každý člověk: potřebu odpustit a odpuštění přijmout, potřebu smysluplnosti života a lásky.

Hlavy států a vlád se sjedou na klimatickou konferenci do Paříže

David Krkoška

Zástupci 190 zemí se v Paříži zúčastní 21. světové klimatické konference (COP21), která může přinést zásadní zlom v boji proti změnám klimatu.

Konference si dává za cíl zajistit podmínky, za kterých by bylo možné udržet do konce století nárůst průměrné globální teploty pod 2 Celsia, což je podle klimatologů kritická hranice, za níž by měla klimatická změna fatální a nezvratné následky. Už z jednotlivých národních klimatických cílů předložených zúčastněnými státy je ale zřejmé, že tohoto cíle se dosáhnout nepodaří ani v pří-

padě schválení právně závazné dohody. Neznamena to ovšem, že by tím byl boj proti globálnímu oteplování předem odsouzen k neúspěchu. „Byl by to konec začátku“ hodnotí možnou dohodu Jiří Koželuh, programový ředitel Hnutí DUHA.

Dosáhnout v této chvíli dohody, která by byla dlouhodobě dostačující podle slov Jiřího Koželuha ani nejde. „Bez uhlí nevyrobíte ocel a bez oceli nevyrobíte větrnou elektrárnu.“ vysvětluje. Vznik právního rámce vedoucího k postupnému snižování vypouštěných emisí je pouze jedním z bodů konference. Zásadním rozporům, se kterým se klimatické konference v minulosti potýkaly, je propastný rozdíl mezi rozvo-

jevími a vyspělými státy. Chudší státy jižní polokoule nesou menší podíl viny na klimatických změnách, ale zároveň jsou daleko více postiženy následky těchto změn.

Výsledek této konference bude v mnoha ohledech rozhodující. Klimatologové už k problému dávno řekli vše, co mohli. Teď je řada na vládách. Slovy generálního tajemníka OSN, Pana Ki-muna, která použil v dopise adresovaném státníkům „Je čas dohlédnout za hranice národních států a upřednostnit společný zájem. Lidé z celého světa – i budoucí generace – spoléhají na vás a na vaši vizi i odvahy využít této historické příležitosti.“

Co přinese úmluva o potlačování násilí na ženách?

Jan Rys

Každá třetí žena v České republice má zkušenosti s domácím násilím. Člověk by řekl, že ve 21. století je archetyp muže jako ztělesnění síly tyčící se nad slabou ženou přežitkem. Realita je ale jiná a průzkumy přinášejí výsledky, které nezapadají do představy vyspělého občanského státu.

Naše společnost násilí (především) na ženách v nejlepší podobě přehlídá. Často jsou slyšet hlasy, které přisuzují nemalou část viny oběti, a pokud se jedná o znásilnění, většina

zejména mužské populace vidí příčinu nejen v násilníkově, ale i ve spoře a vyzývavě oděné ženě. Takový názor je absurdní a nevhodný inteligentního člověka. Navíc se kvůli němu šíří strach. Oběti se bojí vystoupit se svou situací na veřejnosti a bojovat. Aby jim vláda České republiky dala najevo, že se staví bez výjimky proti jakémukoli násilí páchanému na obětech ženského ale i mužského pohlaví, schyluje se k přijetí Istanbulské úmluvy. Podepsána by měla být do poloviny příštího roku, rok 2018 by pak měl přinést její ratifikaci.

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči že-

nám a domácího násilí, jak zní celý název Istanbulské úmluvy, nepřinese příliš mnoho konkrétních změn českého právního řádu. Ten je podle expertů z úřadu vlády solidní a již dnes násilí potírá dostatečným způsobem. Jde ale o důležité symbolické gesto pro všechny oběti, které se cítí v boji se svou situací opuštěny a dává jim najevo, že Česká republika jako stát nebude jakékoli násilné chování tolerovat. Poslanci slibují, že k podpisu a ratifikaci dojde. Jak trefně poznamenala Jindřiška Krpálková z Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách, „Prioritou Česka není chránit oběti.“

Na akademické půdě se debatovalo o vykojené demokracii

Praha – Na Filozofické fakultě UK proběhla 19. listopadu panelová diskuze s názvem „Vykojená demokracie? Skutečnost a mediální obraz.“ Řešil se polistopadový vývoj i možné budoucí směřování země. Účastníci se shodli na škodlivosti oligarchizace politiky a podléhání xenofobním náladám.

Kryštof Karel

Pozvání na akci, jež proběhla pod záštitou platformy Svobodu médií!, iniciativy Vratte nám stát! a Syndikátu novinářů ČR, přijali filozof Václav Němec, polský spisovatel Aleksander Kaczorowski, novinář Adam Černý a ekonom Tomáš Sedláček.

Na tom, že je naše demokracie určitým způsobem vykojená, se shodli všichni diskutující. „Přestali jsme směřovat k cíli, který jsme si na začátku vytyčili,“ řekl Němec. Demokracii u nás podle něj nejvíce škodí systémová korupce a klientelismus, které u nás bují už od

velké privatizace. Sedláček je zklamán především z druhé poloviny vývoje České republiky; zatímco dříve byl podnikatel podezřelá osoba a politik „pan někdo“, dnes je tomu naopak.

„Vlna nespokojenosti vynesla k moci nestandardní hnutí typu ANO Andreje Babiše,“ popisuje Němec zárodek toho, co dnes označuje za permanentní střet zájmů. Zemanovi vyčítá primitivní pud, který nezřídka způsobují nevhodné kroky v zahraniční politice. K počínání prezidenta se vyjadřuje i Sedláček. „Zvednuté obočí vzbuzující komentáře jsou u nás koncentrovány spíše na Hradě,“ poznamenává. Situaci nemá snadnou ani Polsko, kde vznikla poprvé od roku 1918 sněmovna, ve které není ani jedna levicová strana, upozorňuje Kaczorowski.

Migrační krize se podle diskutujících projevuje inklinací politikých elit k populismu namísto přinášení konstruktivních řešení.

Publicista a předseda Syndikátu novinářů ČR Černý zavěd debatu na stav médií. „Je to mnohem horší, než jsem si

představoval, ale pořád lepší, než to bylo,“ reagoval na jejich kondici 26 let po převratu. Ekonomické vlivy prý převažují nad těmi politickými, za zhoršením kvality médií stojí fakt, že neprosperují, zaměřují se na méně lidí, a tím se zhoršuje kvalita. Spásou pro něj nejsou nezávislá média. „Je výborné, že je to svobodné, ale to může znamenat také bez hodnot, bez měřítek,“ dodává. Naději naopak vidí v médiích veřejnoprávních. A pokud skutečně budou, ta soukromá pak budou mít důvod se zlepšit.

Z debaty vyplynulo, že pro českou společnost se snadno může nacionalismus stát větším problémem než islamismus. Zaznělo také, že tu dnes chybí hlas veřejnosti a míra participace občanů je nízká. „Možná taková jako národ zkrátka jsme a Babišovi a Zemanovi se podařilo to vystihnout,“ Poznamenal skepticky Sedláček. Situaci nakonec okomentoval citátem Tomáše Garrigua Masaryka: „Tož demokracii bychom už měli, teď ještě nějaké ty demokraty.“

Umění ve službách budovatelské vlasti

Foto archiv

Československé umění ožívá

Prokop Vejda

Nové otevřená výstava Budování státu – reprezentace Československa v umění, architektuře a designu přivádí k životu vizuální kulturu předchozích generací i současných pamětníků. V pražském Veletržním paláci se tak návštěvníkům otevírá příležitost nahlédnout na ucelený soubor ukázek ze čtvrt století mrtvé výtvarné kultury Československa.

Po téměř čtvrtstoletí od vzniku samostatné České republiky přináší výstava nový náhled na před- i po- válečné Československo a výtvarné umění, které po dobu své existence vytvářelo. K mapovanému období se tvůrci výstavy staví nezaújatě, jako k dovršené historické etapě, nechávaje sentiment i politiku stranou. I tak si však pořadatelé uvědomují specifickou hodnotu, kterou má výstava pro pamětníky, což se rozhodli zohlednit na volném vstupu pro seniory. Jak název, převzatý od Ferdinan-

da Peroutky, napovídá, jde o konstruktivistický přístup československých výtvarníků. Na velké časové ose, která návštěvníka orientuje hned u vstupu, by byl patrný chronologický posun budovatelství prvorepublikového, oprostujícího se od odkazu Rakouska-Uherska, k budovatelství socialistickému, vyzdihující velikost a užitnou hodnotu.

Výstava je členěna tematicky do devíti místností podle jednotlivých odvětví výtvarné kultury. K vidění jsou rozličná díla od olejomalb a rytin přes fotografie a plakáty až po bytové a průmyslový design, zhotovená širokou paletou světových i dávných zapomenutých umělců. Jejich jediným společným jmenovatelem je podíl na utváření státní identity vizuálními prostředky. Přestože je většina děl budovatelského poselství v souladu s dobovou náladou či režimem, nebo dokonce vytvořená na státní zakázku, tvůrci výstavy neopomněli ani relevantní díla přidávající ke konstruktivistickému proudu vlastní invence. Tyto výtvarky jsou pro

snazší orientaci označené červenou páskou.

První místnosti se zabývají přímo vizuální rovinou státní reprezentace. Dobové bankovky, vlajky, vojenské přílby a mapy postupně přecházejí do folkloristické sekce. V ostrém kontrastu se zde prezentují manipulace s venkovským folklorem v podání masarykovských i gottwaldovských proudů. Další část výstavy nabízí plány světově proslulých konstrukcí českých projektantů, úsměvné nákresy tunelů spojujících Československo s mořem i nesmrtelný čajový set Irena, který ve spoustě domácností přežívá dosud. V závěrečné části jsou pak k vidění patetické monumenty komunistické propagandy a modely funkcionalistických staveb.

I když je devět místností postučujících pouze pro letmé seznámení se s výtvarky ze širokého spektra uměleckých forem tohoto dlouhého období, nabízí výstava nezvyklý úhel pohledu na umění, které v současnosti čelí spíš puncu zastaralosti, než uměleckým analýzám.

Metafyzická plavba do neznáma

Adam Ullsperger

Kdo z nás si někdy nepřál moře v České republice? V novém filmu Na vodě režiséra Martina Ryšavého se to tak trochu splnilo. Experimentální road movie nás zaneslo do průmyslem zdevastovaného Podkrušnohoří, kde sledujeme netradiční osudy několika aktérů.

V 94 minutách nám tvůrci představují příběh dívky Julie, hledající ztraceného psa. V tom jí pomáhá Sep – starší muž žijící v pustině bez společnosti, který pozoruje proměňující se přírodu okolo sebe. Dále filmem proplová dvojice mužů na kanoi, kteří s kamerou filozofují nad smyslem života. Jejich plavba do neznáma působí, díky

stylizaci nebezpečí na zabahněném českém potoku, ironicky. V celém filmu vůbec můžeme cítit sebeironii a svěží odlehčení. Zlatým hřebem je pětiminutový ontologický výklad jednoho z mužů na kanoi, vysvětlující neoddelitelnost „pičí“ a lidského bytí. „Tohle jsme vlastně ani nevymysleli, ale jednou to v hospodě vyprávěl nějaký typpek, tak jsme ho nahráli a použili to,“ směje se spoluvůrce Pavel Kopecký. Další úsměvné pasáže obsahují například iniciativu místních lidí, snažících se zrehabilitovat vytěženou uhelnu pánev přivedením slané vody ze Severního moře, čímž chtějí splnit sen českého národa.

Téma rozervanosti krajiny a zneužití přírody ku prospěchu člověka je všudypřítomné a nutí diváka,

stejně jako hlavní postavy, pochybovat nad směrem, kterým se naše civilizace ubírá. Netradiční záběry plně opuštěných objektů, špinavých stok, chemiček a podzemních kanálů skvěle vystihují poselství filmu a navozují atmosféru lépe než cokoli jiného.

Na filmu je vidět nízký rozpočet a práce nadšenců, ale je třeba podotknout, že výsledek nepůsobí ani v nejmenším trapně. Tvůrci se nesnažili trefit do akčnější odnože žánru, ale pojali film s jistou dávkou soudnosti, o čemž svědčí obsazení neherci, kteří svým vzhledem „lidí od vedle“ dodávají punc realističnosti. Na závět lze říct jen to, že film Na vodě rozvířil scénu nezávislé české kinematografie a příjemně zpestřil podzimní filmové premiéry.

Křišťálová lupa: Třikrát sláva pro DTV

Andrea Čuhelová

Ceny ankety Křišťálová lupa jsou předány. Největšího úspěchu se dočkala internetová televize DTV. Ocenění za Zpravodajství zůstává již po desáté serveru iDnes.cz.

Ve čtvrtek 19. listopadu byly vyhlášeny v 15 kategoriích ceny ankety Křišťálová lupa v pražském divadle Archa. O pořadí rozhodla odborná porota, v některých kategoriích zase hlasy diváků. Anketa Křišťálová lupa oceňuje oblíbené či zajímavé projekty a služby prostře-

dí českého internetu. Pořadatelem je portál Lupa.cz.

V letošním jubilejním desátém ročníku nejvíce bodovala internetová televize DTV, shrábla prvenství hned ve třech kategoriích – Projekt roku, Osobnost roku a Cena popularity. Čtvrtá cena Zpravodajství jim utekla jen o chlup. Zpravodajství obhájil portál iDnes.cz, a drží se tak ocenění již jedno desetiletí, tedy od počátku soutěže. Dalším opakovaným vítězem je portál Heureka.cz, první příčku v kategorii Obchodování dostal po třetí. S oceněním odešla domů

také herečka a blogerka Marie Doležalová, jenž zabodovala v kategorii One (wo)man show svým blogem Kafe a cigárko. První příčku v příslušné kategorii obsadily portály Edna.cz, ČSFD.cz, Pilulka.cz, Utubering, Praha vs. Prachy, Skypicker a Pamětnároda.cz. Zlatou malinovou, neboli anticenu, získala Chaps, kvůli blokaci dat.

Za zpestření by se daly považovat portréty nositelů Osobnosti roku, které se během slavnostního večera objevily na pódiu i s letošním oceněným Martinem Veselovským, moderátorem a tváří DTV.

Famufest EXPOSED 2015

Daniel Černý, M. J. Potužník

Pražská Letná se proměnila na čtyři večery v útočiště pro všechny milovníky filmu. Odehrál se tu Famufest EXPOSED, který překvapil nejen výrazným plakátem, ale i oceněnými filmy – pracemi studentů FAMU, AVU a UMPRUM. Promítání 40 snímků bylo rozděleno na soutěžní a nesoutěžní část.

Událost byla zahájena 18. listopadu slavnostním ceremoniálem v Chemistry Gallery u zastávky Vltavská. Promítání začalo další den, soutěžní filmy byly k vidění v kině Bio Oko. Už od začátku to vypadalo, že akce bude mít vysokou návštěvnost, nakonec přišlo asi 5 tisíc lidí.

Závěrečný večer proběhl 22. listopadu v kině Bio Oko a moderovala ho Kateřina Turečková. Úvodní řeč pronesl ředitel akce Luboš Rezler: „Chtěli jsme být drzí a trochu šokovat, hlavně vizuálně.“ Shrnu tak letošní ročník a důvod, proč byla za hlavní barvu propagačních materiálů zvolena červená. Snímky hodnotila porota, složená z pedagogů FAMU, AVU a UMPRUM.

Největším překvapením bylo prvenství dvou filmů v anketě nejlepší hraný film Famufest'15 EXPOSED – snímku Furiant a David. Studenti FAMU zkritizovali ocenění filmu Furiant za nejlepší stříh, naopak mnohem lépe byl studenty hodnocen snímek David.

Výsledky najdete na internetu.

Sever v srdci Evropy

Martina Růžičková

Právě v těchto dnech probíhá v Praze již šestý ročník festivalu severské kultury Dny Severu 2015 s podtitulem Hlasy menšin. Kromě promítání severských filmů připravili organizátoři ze sdružení Skandinávský dům i několik debat a autogramiád severských spisovatelů.

Festival byl zahájen již ve středu 18. listopadu a to debatou věnující se roli feminismu v severské kultuře a literatuře. Pozvání přijali švédská velvyslankyně Annika Jagander, tajemnice Rady vlády pro rovnost žen a mužů Lucia Zachariášová, ředitelka organizace Fórum 50 % Jana Smiggels Kavková, redaktorka týdeníku Respekt Silvie Lauder a předseda Skandinávského domu Michal Švec.

V následujících dvou dnech proběhlo promítání filmů islandského sportovního dokumentu Africa United a dánského dramatu Experiment v Komorním kině Evald. V pondělí 23. listopadu na program navázala debata s názvem

Češi na Severu, Seveřani v Česku, na které vystoupil Ing. Ivan Jonáš, Čech žijící od roku 1971 ve Švédsku, Susanne Kass, finskošvédská umělkyně žijící v Praze a Terje Englund, norský novinář a spisovatel působící v současnosti jako mluvčí norského velvyslanectví v ČR.

Vrcholem festivalu se pro mnohé stalo promítání dokumentu Statečná srdce (v orig. Til Ungdommen), který sledoval v letech 2009–2011 osudy 4 mladých Norů angažujících se v politickém dění. Snímek nablý mnohem temnějších tónů ve chvíli, kdy se jedna z akterek ocitla v červenci 2011 na ostrově Utøya a jen se štěstím přežila útok Anderse Breivika.

Dnes v 19 hodin proběhne ve Studiu Paměť setkání se spisovatelí Tore Renbergem a Johannou Holmström, kde bude řeč o jejich novinkách přeložených do češtiny Muž, který miloval Yngveho a Tak zítřka (Renberg) a Asfaltová anděl (Holmström).

V pátek pak, opět od 19 hodin, bude festival zakončen v Komorním kině Evald promítáním finské tragikomedie Zasloužím si respekt.

Karel Zeman a jeho kouzelný svět

Z filmu Vynález zkázy

Foto Filmové studio Gottwaldov

Jan Kašpárek

Necelý měsíc po 105. výročí narození českého režiséra Karla Zemana proběhne křest knihy, ve které čtenářům Zemanova vnučka a dcera přibližují jeho život a tvorbu. Podle Veroniky Sonnkové z Albatros Media, jejíž nakladatelství CP Press knihu vydává, se obě autorky, žijící v Kanadě, slavnostního křtu zúčastní osobně.

Tvorbu Karla Zemana zná skoro každý. Starší loutkové filmy i nejslavnější díla jako Cesta do pravěku, Vynález zkázy nebo Na kometě, nepřestávají ani v éře digitálních technologií fascinovat originalitou a průkopnickým zpracováním. Zemanova dcera Ludmila Zemanová a vnučka Linda Zeman-

-Spaleny ve své rozsáhlé několikaleté práci nezůstaly ale jen u filmů. Kniha přibližuje i režisérův život, zdroje inspirace, zákulisí jeho práce a ohlasy, kterých se mu dostávalo. To vše je doplněno obrazovými přílohami – fotografiemi ze soukromých archivů, Zemanových skic a záběrů z natáčení. Díky nim čtenáři poznávají filmové triky i to, že každému filmu předcházela režisérova usilovná práce a řada technických nářků.

Kniha Karel Zeman a jeho kouzelný svět je i úvodem do historie kinematografie a umění obecně. Snaží se totiž, stejně jako Zemanovy filmy, divákovi poskytnout nejen potěšení z pozoruhodného díla, ale i možnost získat nové inspirativní znalosti. Publikace je k dostání na pultech knihkupectví již od 23. listopadu.

Nedvěd představil míč pro EURO 2016

Praha – Za účasti tří známých českých fotbalistů proběhlo 19. listopadu představení oficiálního míče pro Mistrovství Evropy 2016. Největší pozornost poutala především přítomnost Pavla Nedvěda, držitele Zlatého míče a nynějšího viceprezidenta Juventusu Turín.

Petr Matulík, Václav Vohlídal

Týden po světovém představení míče nazvaného Beau Jeu (Krásná Hra) si ho čeští fotbalisté mohli poprvé vyzkoušet. Míč zdobí barvy francouzské vlajky, číslice a písmena na míči tvoří dohromady logo EURO 2016. V mnoha ohledech vychází ze svého předchůdce Brazucy. Zůstal pláště, složený ze šesti panelů, a dva ventilky pro lepší vyváženost.

Dalšími z účastníků slavnostního představení byli i útočník Mladé Boleslavi Milan Baroš, bývalý reprezentant a nejlepší střelec z EURA 2004, a Ladislav Krejčí, hráč AC Sparty Prahy a člen reprezentačního áčka. V souvislosti s Barošem se spekuluje o návratu do reprezentace. Český národní tým dlouhodobě nemá jasného střelce, a pokud by si Baroš svoji nedávnou formu udržel, mohl by se zcela jistě na EURU prokázat jako velice užitečný.

Po tiskové konferenci Pavel Nedvěd odpovídal novinářům na dotazy a poskytl i několik rozhovorů. Většina dotazů směřovala k míči, na kterém se Nedvědovi líbila hlav-

ně barva a jeho herní vlastnosti. Nevyhnul se ani dotazům na nedávný útok v Paříži. Nedvěd rezolutně prohlásil, že bychom se neměli nechat teroristy zastrašit a EURO stále brát především jako svátek fotbalu a možnost vidět nejlepší hráče Evropy naživo.

Deník FLEŠ ale zajímal především český fotbal a budoucí role Pavla Nedvěda v něm.

Ladislav Krejčí doufá v postup ČR ze skupiny. Jak hodnotíte šance českého týmu vy?

Vždyť ani neví skupinu (smích). Samozřejmě musí věřit v postup. On a zbytek týmu odvedli v kvalifikaci obrovský kus práce. Na Mistrovství Evropy určitě budou chtít postoupit ze skupiny a ukázat, že i v české lize, ve které většina hráčů působí, se hraje pěkný fotbal.

A váš osobní favorit na vítězství ve Francii?

Velkým favoritem budou určitě Francouzi. Nejenom že hrají doma a budou velmi motivovaní, ale mají mladý dravý tým, který by jednou mohl dominovat tak, jako dominovali v minulých letech Španělé.

Zmínili jste českou ligu. Mluvíte se o tom, že byste se mohl někdy

Pavel Nedvěd s míčem pro EURO

Foto archiv

v budoucnu ucházet i o pozici předsedy fotbalové asociace, především díky vašemu úspěšnému působení v Juventusu. Přemýšlel byste nad takovou nabídkou?

Vedení fotbalu teď funguje velice dobře. Dělá se pro fotbal všechno a Miroslav Pelta se tomu věnuje dvacet čtyři hodin denně. Takže si

myslím, že žádné změny nejsou třeba a rozhodně ne v nejbližších několika dnech či měsících.

A myslíte si, že Česká republika má na to pořádat, nebo se podílet na pořádání jednoho z EUR, které se budou konat v příštím desetiletí?

Myslím, že největší akcí, kterou

je nyní Česko schopné pořádat, je EURO jednadvacítek. EURO jsme uskutečnili letos v červnu a pořádali jsme jej velice úspěšně, to je v současnosti maximum, kterého můžeme dosáhnout. Určitě je ale dobře, že se reprezentace kvalifikovala a že bude český fotbal opět na mapě Evropy vidět.

Stolní tenisté Hradce Králové v Českém poháru nezaváhali

Hradecký hráč Tomáš Hort podává v zápase se Stanislavem Dolejším

Foto Filip Fryml

Kolín – Čtvrtfinálovými zápasy pokračoval Český pohár mužů ve stolním tenise. V sobotu 21. 11. přijel čtvrtý tým extraligy Hradec Králové do Kolína, kterému se jako jedinému klubu třetí ligu podařilo probít mezi osm nejlepších týmů. Přes Hradec Králové však méně zkušený tým neprošel a prohrál 6:1 na zápasy.

Filip Fryml

Tým Hradce Králové vedl aktuálně čtvrtý nejúspěšnější hráč extraligy, Jakub Crha.

Toho doplnili prvoligový Tomáš Hort a extraligový Martin Pavlica. „Přijeli jsme do Kolína vyhrát, ale soupeře rozhodně nepodceňujeme, stát se může cokoliv. Prioritou je pro nás ovšem extraliga,“ řekl Pavlica.

Kolínští, kteří aktuálně dominují ve skupině C 3. ligy, nastoupili v nejsilnější možné sestavě: Daniel Míffek, Jiří Čížek a Luboš Pěnkava.

Hosté byli v utkání velkými favority, ale již při úvodní čtyřhře domácí ukázali velkou bojovnost. Hra-

decká dvojice Pavlica, Crha bojovala s Čížkem a Míffkem o každý bod a nakonec je porazila 3:1 na sety.

Polovina následujících dvouher skončila výsledkem 3:0 pro hráče Hradce Králové, ale jednotlivá utkání neměla jednoznačný průběh. Většina setů byla vyrovnaných a o vítězi rozhodovaly především zkušenosti, kterých mají Hradečtí podstatně víc.

Překvapením byla pětisetová bitva mezi Pěnkavou a Hortem, kterou nakonec vyhrál hostující Hort 3:2. Nečekaný výsledek mělo také utkání domácího Čížka s hostujícím Crhou, které se Čížkovi podařilo vyhrát ve třech setech, pokaždé o pouhé 2 body. „S Kubou (Crha) se potkáme už od mládežnic-

kých kategorií, kde jsem ho párkrát porazil, ale nečekal jsem, že by se mi to povedlo dnes,“ poznamenal Čížek.

Za stavu 4:1 na zápasy pro Hradec Králové se Kolínští pokusili zdramatizovat utkání nasazením svého nejzkušenějšího hráče, Stanislava Dolejšího. Jeho zápas s Hortem byl dlouho vyrovnaný, ale nakonec prohrál 3:1 na sety. Jelikož mezitím hostující Pavlica porazil Pěnkavu, znamenalo to šestý bod pro hradecké hráče a tím i vítězství 6:1 na zápasy. „Výsledek nám přijde trochu nespravedlivý, ale to se stává. S tím musí každý při sportu počítat,“ vyjádřil se k výsledku Čížek.

V ostatních čtvrtfinálových utkáních zvítězil Havlíčkův Brod nad Hodonínem 6:1, El Niño Praha porazilo Sokol Bor 7:3 a El Niño Praha B vyhrálo 7:3 v Litoměřicích. Vítězné týmy se utkají ve finálovém turnaji Českého poháru, který hostí 19. 12. Hodonín.

Jihoměstské florbalové derby ovládly hráčky Herbadentu

Praha – V rámci 11. kola ženské extraligové sezóny došlo k opakování loňského Superfinále, když se hráčky Herbadentu opět střetly s florbalistkami nedalekého Chodova. Herbadent využil možnosti odvety za předchozí zápas a Chodov porazil 5:3.

Jan Hrabě

Chodov před sezónou získal z Herbadentu Anet Jarolímovou. Ve známém prostředí Sportovní haly Jižní Město, která je pro oba týmy domácím hřištěm, se tak postavila svým bývalým spoluhráčkám.

Úvod utkání patřilo domácím

hráčkám. Měly evidentně lepší pohyby a lépe kontrolovaly míček. Tato aktivita vyústila na konci třetí minuty v úvodní branku. Nahození před bránu si do vlastní sítě srazila Johana Vrbová a domácí tým se ujal vedení. Hrál se ve vysokém tempu a hra se přelévala z jedné strany na druhou.

V 16. minutě opět udeřil domácí tým. Lucie Pilíková po povedené kombinaci zakončovala do polootevřené brány – 2:0. Chodovu dělal problémy hlavně výborný výkon brankářky Christiánové. V poslední minutě vychytala hostující kapitánka v souboji jeden na jednoho všechny střely. Na druhé Martina Čapková přesnou ranou nad levou nohu zvýšila skóre na 3:0.

Chodov se však nevzdával a byl nadále aktivní. Christiánová si první slabší chvíli vybrala až v 28. minutě, situaci ale zachránily její spoluhráčky a míček odpálily z brankoviště. Až ve 35. minutě Řepková dorazila povedenou střelou jedné ze svých spoluhráček do branky a skóre změnila na 3:1. Tři minuty před koncem druhé periody schytala tvrdý úder od Martiny Čapkové kapitánka Jarolímová, která už předtím byla dvakrát ošetřována. Znatelně otrávená odešla na střídačku a do této části už nezasáhla. Z následného volného úderu putoval míček ihned před branku, kde Eliška Vrátná trefila prázdnou bránu a snížila na rozdíl jedině branky.

V úvodu třetí třetiny však už

Jarolímová byla opět přítomna a její tým zásluhou přesné rány Bachmaierové srovnal. V 47. minutě navíc zastavily domácí hráčky Řepkovou pouze za cenu faulu. Trestné střelení ani následná přesilovka však Chodovu úspěch nepřinesly. Herbadent se nechal výrazně zatlačit a spoléhal na brejkové situace. V jedné z nich trefila Kubišová spojnicí. Při střídání formace Dominiky Štegllové, která jako jediná dokázala čelit tlaku, se už branky dočkaly. Ofenzivní obránkyně Čapková svým druhým gólem v utkání vrátila vedení na stranu domácího týmu.

V čase 57:59 si hostující trenérka vybrala oddechový čas a následně už hrál Chodov se šesti hráčkami

v poli. Úspěch byl na dosah, když přesně minutu před koncem dostala Jarolímová přihrávku před odkrytou branku, z těžkého úhlu však trefila pouze tyč. Nepomohl ani další timeout a po faulu poslední hráčky Chodova dostala Dominika Štegllová možnost zpečetit výhru z trestného střelení. Pomalé provedení nájezdu zničehonic zrychlila klikkou do forhendu, kterou zmátla brankářku Provázkovou a upravila skóre na konečných 5:3. Herbadentu se tak povedla odvetu za prohrané Superfinále a odskočil Chodov na rozdíl tří bodů v tabulce. Jeho hráčky si však uvědomují, že florbalová sezóna se nerozhoduje v základní části, ale v play-off, které přijde na řadu až na jaře.